

gyarság virágít." Vírten bontakozott ki műfordítói tevékenysége is. A nagy római hőskölteményt, *Vergilius Aeneas*-át dolgozta át magyar nyelvre. Két kötetben jelentette meg: 1810-ben Bécsben az I—V. éneket, míg a VI—XII. énekig terjedő második kötet Pesten jelent meg 1813-ban.

Baróti Szabó Dávid 1819. november 22-én halt meg Vírten. Távol hazájától, a fenyőillatú Székelyföldtől, a Zsitva partján lelta meg örök nyugalomát. Sirját nem álltak körül családtagok, rokonok. A magyar felvilágosodás magános énekese volt, emlékét egy nép zárta szívébe.

Dr. Szénássy Zoltán

Táncsics Mihály orvosa

A Haiivan melletti Boldog község temetőjében állt egy fehér márvány sír-emlék. Felirata: *Dr. Davida Sándor* orvos. A rokonságon kívül már senki nem tudja, hogy a süppedő sírhant alatt, az 1800-as évek nagyíró orvosa, „a szegények doktora” nyugszik.

Dr. Davida Sándor a lengyelországi Stogovdolni községben született. Korán bekapcsolódott a lengyel szabadságmozgalmakba, ezért — mint anyai kortársa — ő is menekülni kényszerült. Budapesten telepedett le. Tudásával és emberszeretetével hamarosan nagy hírré tett szert.

A rászorulókat nemcsak ingyen gyógyította, hanem gyógyszerekről is ő gondoskodott. Így kapta a „szegények doktora” kitüntető címet. Különösen a szabadságharc üldözöttjei iránt érzelt mélységes szánalmat, hiszen ő maga is üldözött volt.

Táncsics Mihály *Életpályám* című művében így ír róla: „Erős természetem minden betegségtől soká megóvott, de utóbb mégis egy-más bajban jónak láttuk orvoshoz folyamodni. De ki legyen az, kinek magam kijelenthetem? Davida Sándor lengyel származású orvos volt az, aki irántam nemcsak valódi emberbarátnak, hanem jó hazafinak is bizonyította magát, ki nem csak elrendelte, miféle gyógyszert kell használnom, hanem azt saját pénzén maga el is hozta, mikor szükségeltetett. Mint-hogy a külföldre menekültek között nevem soha, sehol elő nem fordult, s mint-hogy ellenben itthonlétemnek világos nyomaira akadtak, de a mindig zárva tartott utcai ajtón belül a nyomok eltűntek a kémkedők bosszújára; mindig őrszemek voltak házkörnyékünkre függesztve, hogy utóvégre majd egyszer csak rám akadnak, de feleségem esze túljárt a vizslaságukon.

Ekképp történt, hogy Davida orvost hozzánk gyakran látván bejárni, s a rendőrség elé állították, de tőle vallo-mást kicsikarni nem sikerült.”

Dr. Davida Sándor rokonsága iránt is mélységes szeretettel viseltetett. Gyermekei nem voltak, Lengyelországban maradt testvérének, Davida Jánosnak gyermekeit vette magához és neveltetésükről is ő gondoskodott.

Unokaöccsének, *Davida Mihálynak*, aki Boldogon gazdálkodott, földet vásárolt. Boldog lett a Davida család második otthona. Dr. Davida Sándor is szívesen töltötte ott azt a kis időt, amit pihenésre szánhatott. Annyira megszerette ezt a csendes kis falut, hogy végakarata szerint ott temették el.

Két unokaöccséből orvost nevelt. *Dr. Davida Miklós* Pesten folytatott orvosi gyakorlatot, *Dr. Davida Leó* pedig előbb Budapesten, majd Kolozsváron volt egyetemi tanár. Tankönyveket is írt, ezeket még az 1930-as években is használták az egyetemen. Munkásságáért magyar nemességet kapott és a boldogi előnevet vette fel.

A temetőt, ahol dr. Davida Sándor nyugodott, felszámolták. Ma már a sír-emléke sincs meg, de márványnál is maradandóbb emléket állított neki Táncsics Mihály, aki valódi emberbarátnak és jó hazafinak ismerte el. Újabbán *Órsi Ferenc* idézte fel *Teréz* című drámájában — nagy történelmi hűséggel — az életre felesküdt orvost, az üldözötték védelmezőjét. Ez is bizonyítja, hogy az emberszeretet és az igaz hazafiság túléli a márványt.

Lám, a lengyel nép nemcsak kiváló szabadságharcosokat — Bemet, Dembinskvt — adott hazánknak, hanem olyanokat is, akik a szabadságharc sebesültjeit ápolták.

Újváry Ferenc